

vasárnap június 11én

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egygy iven. Előfizetni helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

A' követk. július-decemberi folyamán a Jelenkor hetenként rendszeren négyszer, 's a' majdan mutatkozó fejlemény szerint hatszor fog megjelenni. A' szállítási postabér valamennyire csökkent ugyan újabb határozatnál fogva, ámde a' lapkiállítási költség ahoz mérsékelve sokkal tetemesb arányban növekedett; mindazáltal olesóság miatt számos részvétre számitva mi a' lehető legjutányosb előfizetési árt mérsékeltük lapunkra nézve, t. i. hetenként négyszeri megjelenésénél Budapesten borítékalanul házhoz küldve félve: 5 pfrt., borítékosan szinte házhoz küldve: 5 frt. 40 kr.; postán kétszeri küldéssel, — minthogy csak kétszer járnak hetenként legtöbb részei 's helyeire az országnak még eddig vidéki postáink — 6 fr; hetenként négyszeri küldéssel: 6 frt. 40 kr. pengő. Előfizetést elfogad az egyesült egész haza minden postahivatala; Pesten pedig az uri-utca 453. sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén — hol, mint eddig, egyszersmind a' szerkesztő hivatal létezik, —

FOGLALAT. Magyarország (A' rézpénz ügyében. Királyi kéziratok, és miniszteri rendeletek. Vidéki mozgalmak. Turóc-megye, Eger, Arad, Kassa, Turmező kerület, Kolozsvár, Abrudbánya 'stb. köréből; név-magyarosítások.)

Külföld. (Ausztria, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Aldunai tartományok.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG.

Pest, június 9kén.

A' rézpénz kibocsátása ügyében multkor tett indítványunkhoz következőket tartunk szükségesnek megemlíteni:

1) Minthogy pénzerisis idején, hol a' papirpénz hitele napról napra hanyatlak, arany és ezüst hiányában jó pótló szer a' rézpénz, minélfogva kormányunk mitsem tehetne ezüstszerűbben, mintha rögtön kitelhető gyorsasággal rézpénzt veretne, vagy a' szokásban levő nagyság de valódi érték szerint, vagy az elsőtől eltérve, új alakban.

2) Minthogy a' réz csekély értékű, 's mellette nagy teriméjű pénz, czélszerű volna azt ezüsttel vegyíteni. Ámde ez főfőleg, mert tudva van, hogy hazánkban meglehetősen mennyiségű ezüst készítették egyéb érczekből is, nem csupán ezüst érczből, az ugynevezett fakó érczekből, (Fahlerze) melyekből költséges elválasztás után nyeretik csak az ezüst. Így szinte réz érczekből nagyobb mennyiségű ezüst választatik ki az óvizi kincstári hutában, a' midőn ha ezen réz érczekből nyert fém egyenesen rézpénz veretésére alkalmaztatnék, megkíméltetnék a' választási költség.

És mind a' mellett a' ezen fölül, ennek ezüst tartalomértéke is megmaradna, ha biztos vegyi kiszámítás mellett, az ezüst-tartalom mennyiségéhez képest határozatnék meg a' verendő pénz értékének teriméjéhez és súlyához aránya.

És ha e' tekintetben financia-miniszterünk rögtön intézkednék, 's valamely szakértő bányász tisztet tüsténti véleményadásra felhívna, mialatt a' pénzverő gépek is elkészülhetnének, a' rövid idő múlva veretett, és tüstént kibocsátott magyar pénz nemesak hogy megörvendeztetne többeket, mint az arany, mert többeknél keringne, hanem a' bankó-félelem miatt zúgokba rejtett ezüst és arany pénznek is nagyobb forgalmat szerezhetne, 's általában élénkítő az alsóbb ipart és pénzforgást.

Mennyire szükséges a' rézpénz-kibocsátás, és mennyire hasznos, világos onnan, hogy Franciaországban, hol a' pénzmennyiség és forgalom aránylag is nagyobb, mint nálunk, az ideiglenes francia kormány mégis szükségesnek látta a' rézpénz-kibocsátást. Hozzá járul, hogy a' magyar kincstár évenként több száz mázsa rezet veszen be a' privát réz bányákból urburaképen, saját réz bányái nyereségein fölül, mit nyersen el szokott adni, 's mit ha pénzzé veret, legalább is két annyi pénz kerülend belőle, még veretési költségét is leszámítva.

Ennélfogva ha financia-miniszterünk minélfőbb 1—2 millió forintig, (mi volna ez széles Magyarországnak) rézpénzt kibocsátna, azonkívül, hogy igen practicus financia-operatiót vinne véghez, a' státuspénztárnak nem megvetendő nyeresémet szerezne.

I. Kedves öcsém István főherceg! Midőn a' hűség és ragaszkodás érzelmeit, melyeket kedveltséged a' magyar nemzet nevében előmbé terjesztett, — azon örömteljes meggyőződéstől áthatva fogadnám, miszerint magyaraimnak századok óta állandóan tanusított hűsége jelen idő viszontagságai közt is helytállandó, ezennel felhatalmazom kedveltségedet, Magyarországom 's hozzákapcsolt részei lakosainak kinyilatkoztatni, hogy ezen érzelmeik keblembe hű viszhangra találtak, 's erősen el vagyok határozva, azonnal, mihelyt lehetséges, mindenesetre a' legközelebb magyar országgyűlés megnyitására, csaiádommal együtt, „hiv magyaraim körébe jóni, 's hosszasb ottmaradás által

a' nemzet ebbeli ohajtásának megfelelni.“ Innsbruck, május 29én 1848. — Ferdinand, s. k.

II. A' horvátországi bánhoz. Miután az 1791: 58. törvényozikk világos rendelete szerint, a' Horvát-Tót-és Dalmátországek tartományi gyűlése csak legfelsőbb engedelmlem előleges kinyerése mellett hirdethetik ki, ön mégis ennek ellenére a' határnapot f. eszt. június 5ére önhatalmulag kitűzte: megparancsolom önnek, hogy ezen tartományi gyűlést, melyet különben törvénytelen összejövételnek 's az ott hozandott határozatokat érvényteleneknek kelle-ne tekintenem, rögtön tiltsa be, és a' közelebb felvilágosítás és a' Horvátországban jelenleg uralkodó zavaroknak, ha lehet, békes kiegyenlítése végett, jelen legfelsőbb parancsolatom vétele után 24 óra alatt udvaromban Innsbruckban jelenjen meg. — Innsbruckban, május 29én 1848. — Ferdinand s. k.

III. Az erdélyi kormányzóhoz. Azon felhívást, melyet magyar miniszterelnököm gróf Batthyány Lajos folyó esztendő május 19ról a' székely székhez és határorséghez és erdélyországi hadi főparancsnokomhoz hű érzéssel, koronám és a' monarchia fenntartása érdekében intézett, helyben hagyván, kegyelmesen, midőn e' mainapról kelt parancsomban ugyancsak erdélyországi hadi főparancsnokomnak meghagytam, hogy István nádor 's kir. helytartó kedves öcsém rendkívüli esetekben kiadandó rendeleteit az erdélyországbeli katonai erőnek mind két országban alkalmazására nézve pontosan és tüstintteljesítse, egyszersmind önnek meghagyom, hogy miután a' több felől törnyosuló vések elhárítására minden hű népeim 's kormányaim összemunkálása szükséges, ugy tekinise kedves öcsémet István főherceget, magyarországi nádoromat 's kir. helytartómat, mint a' kinek hatóságát ezuttal kedves Erdélyemre is kiterjesztetem, következőleg rendeletei ép azon engedelmességgel 's pontossággal teljesítsenek, mintha azok saját nevem alatt kelendettek volna. E' kegyelmes rendeleteimről tartozván minden hatóság és hivatalbelieket kellőleg értesíteni. Innsbruck, május 29én 1848. — Ferdinand m. k.

IV. B. Puchner erdélyi hadi fő kormányzóhoz. Midőn azon felhívást, melyet magyar miniszter-elnököm, gróf Batthyány Lajos, koronám 's az összes monarchia érdekében f. eszt. május 19én a' székely nemzethez és határzrederekhez 's egyszersmind önhöz intézett, utólagosan jóváhagynám, meghagyom önnek egyrészt, hogy ezen felhívás kívánt sikerét eszközölni mindenkép törekedjék, más részről, hogy öcsém István főherceg, mint kir. helytartónak az Erdélyben állomásozó katonaság rendkívüli esetekbeni használatá iránt kiadandó utasításainak ezentul pontosan és késedelem nélkül engedelmességedjék, miről egyuttal hadi miniszteremet is tudósítom. Innsbruck, május 29én 1848. — Ferdinand m. k.

Rendelet. A' miniszterelnök távollétében, Mészáros Lázár hadügyminiszter előterjesztésére az 1848iki XXII. t. cz. 9ik §us értelmében ezennel kinevezem:

1) A' budapesti lovas nemzetőrség őrnagya- 's parancnokul Nádasy Sándort, eddigi nádor huszár ezredi századost; —

2) Pestvárosi gyalog nemzetőrsereg egyik zászlóaljához őrnagy- 's parancsnokul Földváry Lajost, a' Pest nemzetőrségi gránátos osztály 1-ső százada eddigi századosát; Mindkettőt pedig akkép, hogy ezen nemzetőrségi parancsnokságuk mellett, a' magyar nemzeti őrsereg elrendezésére megbízott országos haditanácsnál mint tanácsosok eddigi alkalmazásukban megmaradjanak.

3) Budai 1ső zászlóaljhoz őrnagy és parancsnokul Kiss Miklóst, valamint

4) hasonló minőségben a' budai 2ik zászlóaljhoz Gebhard Józsefet. Budapest, június 9kén 1848.

István nádor k. helytartó.

Hivatalos közlések a' hadügyminisztertől.

I. Minthogy a' magyar ezredek a' többi hadsereg erejéhez képest számmennyiség tekintetében hátrább vannak, ennek következtében addig is, míg az országgyűlés e' részben határozni fog, a' miniszterium ó felségét megkéri: miszerint a' magyar ezredeknek a' 4dik zászlóaljak fő- 's altisztei kinevezését megengedni méltóztatnék, hogy annakutána a' besorozandó ujonczok kész segélyzetbe jöhessenek, és országunk vészterhes állása újabb erővel szaporodva, — mindinkább hatalmasabban derüljön.

II. A' felelős magyar kormánykn igen szíven fekszik a' hadseregnek fizetés tekintetében jobb helyzetése, ennélfogva a' legközelebb országgyűlésen, erre nézve kész tervek fognak beadatni, újabb bizonyosságul annak: mellyigen méltányolja a' kormány a' hadseregnek hazánk bátorságára tett fáradaimit.

III. Mély fájdalommal teszem közhírré azt: miszerint a' Gallicziában tanyázó Württemberg huszár-ezrednek egyik százada — talán tulbuzgó hazafiságból — összeesküvés által onnét eltávozott, és Magyarországba jött; a' melly igen fájlalom ezen esetet, melly ámbár első illetén példa a' magyar hadseregben, de mégis ellenségeinknek újabb fegyvert ad kezeibe, ép olly arányban vagyok kénytelen állomásomnál fogva e' tény fölött rosszalásomat kijelenteni. Hadi bizottványt neveztem ki magyar főtisztekből, melly a' tényre szolgáló okokat a' hadi törvények értelmében kinyomozza. A' büntetésre nézve ó felsége királykn határozata bevaratik. Reméllem, hogy át fogja mindenki látni: miszerint hazánkat csak a' rend, igazság és törvényesség szent ihlete teheti valódi boldoggá, csak az alapithatja meg jövődő nagyságát és boldogságát. Budapesten, jun. 6án 1848.

Mészáros Lázár, hadügyminiszter.

A' vallás és közoktatási minisztertől.

A' kassai főtanodánál Janosik Mihály halálával megürült állodalomtani és bányajogi tanszék betöltése végett, a' magyar tudományos egyetem előtt tartandó pályázat f. é. június 15ére tüzetett.

A' pénzügyi miniszter Prikároly halála által megüresedett rónaszéki sóbányatiszti állomásra Mar kus Ágoston segélydíjas bányászati gyakornokot nevezte ki.

A' kereskedési miniszter által Waldmanstädter Ferencz pesti harminczadi gyakornok, a' bécsi segéd-harminczadi hivatalhoz irnoknak kineveztetett.

Fel-szólitás. Az országos nemzeti őrség elrendezésére megbízott haditanács 6 lovas és 14 gyalog egész nemzetőrségi 2 ezüst forintos posztból készült minta-ruhákat (Muster-Uniformen) készítettett, a' végre, hogy azok az ország különféle megyéibe utanozás végett szétküldessenek.

A' mostani pesti vásárra a' megyékből ide érkezett t. cz. uraságok ezennel kéretnek, illető megyéiknek ezen mintaruhák elvitelére.

A' ruhák átveendhetők kecskeméti utcában 409. sz. alatti Patis-féle házban, az alulirt lakán. Budapest, jun. 7én 1848. — Baldaccis k., ezredes.

Budapest lakossága édes hazánk iránti hív szeretetét, és ellenségei ellen védelmezésre lelkes készségét, minden hiven érző magyarnak igaz öröme, az által bizonyítá be, hogy e' rövid időben már is az itt alakítandó két honvédzászlóalj kívánt száma önkéntesekkel egészen betelt; midőntehát e' hazafiai buzgalomkért tiszta szívből köszönetemet nyilvánítom, egyszersmind a' toborzást itt helyben megszüntetni rendelem. Budapest, júniusban 1847.

Mészáros Lázár, m. k.

hadügyminiszter.

A' pünkösztü ünepek miatt jövő kedden vagy is június 13kán lappal nem szolgálhatunk.

A' kereskedelmi minisztertől.

A' pesti bábúszó czéhnek, az iparos fiatalság panaszai folytában hozzám felterjesztelt nyilatkozatából örömmel érttettem, miképen az újabb időben elhatározta, hogy minden nyolczadik vasárnap fölolvások tartassanak a' szakmányokat illető munkákból, vagy ha ezeknek híjával lennének, szóval értekezzenek egymás között.

Örömmel értesültem a' czéhnek ez üdvös rendezkedéséről, meg levén győződve, hogy ebbeli határozata a' mint a' hivatás lelkes ügyszeretetéből 's a' tudományos műveltség méltánylásából fakadt: ugy a' szakszerű ismeretek terjesztésére 's az illető iparág nemesítésére nagy befolyással lehetend. —

Intézkedtem a' pestvárosi hatósággnál, miszerint a' derék czéhbel tudatassék nemes kezdeménye fölötti örömem és őszinte méltánylásom. Budapest, jun. 4én 1848.

A' pénzügyi minisztérium részéről.

Jegyzéke azon ajándokok és kölcsönöknek, mellyek a' hazai kincstár fölsegéllésére a' budai főpénztárnál 's a' pesti beváltó hivatalnál készpénzben 's érczeműekben folyó hó 3aig tétettek.

1) Budán: a) ajándokul adtak ezüst pénzben: a' budai német szabók 50 ft, Szabó István 2 ft, Szalacsy István 100 ft, budai német szabó-társulat 10 ft, Taby Gusztáv 5 ft, jákóhalmi község 200 ft, Erdős Mihály 100 ft, Tasner Antal 50 ft, Tasner Antalné 20 ft, Tasner Géza 1 ft, Tasner Alisz 1 ft, a' budapesti postaigazgatóság tisztviselők 445 ft. — (Azonkívül f. e. július 1től kezdve 3 éven át évnegyedenként 445 ftot ajánlottak). A' budai szónoklattanulók 15 ft, Károlyi Lajos 5 ft, Károlyi Sándor 5 ft, Károlyi Zsigmond 5 ft, Locatelli László 83 ft. 20 kr, vakintézeti személyzet 5 ft. 28 kr, Kovács József 10 ft, vakintézeti növendékek 5 ft, Dömsöd m. város 1620 ft, pesti e. b. váltó törv. szék tagjai 168 ft. 43 kr, (ezenkívül f. e. június 1től kezdve évenként 1362 forintot ajánlottak).

b) kölcsönként adtak ezüst pénzben: Rombauer Tivadar 300 ft, pesti polg. kereskedelmi társaság 20,000 ft, Spányik Giezer 150 ft, Fluk Eduard 500 ft, Fluk-Reisinger Aloizia 200 ft, Fluk Augustina 100 ft, Fluk Laura 100 ft, Fluk Paulina 100 ft, Erdős Mihály 2000 ft, Nagy Péter 200 ft, Jakab István 150 ft, Károlyi István 1000 ft, Sax Ignác 400 ft, Kálóssy József 50 ft, Kálóssy Karolina 50 ft, somogy vmegyei földesurak tizedpénzt 6000 ft.

2) Pesten a) ajándokul adtak ezüst pénzben: Pestváros lakosai 5664 ft. 3 kr. aranyban pedig 98 ft. 50 krt, — ujabban adtak ezüstben 4827 ft. 21 kr, aranyban 22 ft. 30 kr. — ismét 3460 ft. 58 krt, aranyban 27 ft. — ismét 3973 ft. 35 krt, aranyban 94 ft 30 krt, Németszegi Benedek 15 p. ft. — Pest v. gye részéről 1599 ft 24 kr, ujabban 587 ft 10³/₄kr, ismét 9 ft 7 kr. — Ércz értékben Szabó János 5 ft 28 kr, ugyanaz 42 ft 13 kr, Koszgleba László 8 ft 51 kr, Rédey Anna 29 ft 45 kr, ugyanaz 7 ft 30 kr, ismét 24 kr, Németszegi Benedekné Róth Emilia 70 ft, Katies Adám 27 ft 15 kr, Molnár Victoria 60 ft 43 kr, gr. Teleki László 366 ft 55 kr, Kölber Karolin 93 ft 26 kr, kápt. Vácsváros lakosai 57 ft 30 kr, dabi ref. egyház 18 ft 36 kr, Földváry-Madarassy Mária 48 ft 32 kr, Sággy Mihály nagyprépost 76 ft, Willradet Zsigmond 20 ft 38 kr, Tarcalovics Antal 62 ft 25 kr, Gyra Szilárd 127 ft 27 kr, Vürozler Karolin 43 ft 45 kr, Schernhoffler János 71 ft 45 kr, Kovács Rozália 5 ft 46 kr, Frankenstein Ignác 54 ft 41 kr, T.-Füred helység lakosai 73 ft 50 kr.

b) Kölcsönül adtak és pedig ezüst pénzben—Pest város lakosai 4940 ft, aranyban 63 ft, ujabban 4100 ft, ismét 1970 ft, Kövesdy Jozefa 200 ft, Jelenly Ágoston 1000 ft, Schaffer János 500 ft, Kincosy Endre 100 ft, Daruváry Ferencz 100 ft, Dab helység lakosai 80 ft, Krause Lipót 19 ft 30 krt, Ulrich család 2400 ft, érczeműekben gr. Pejachevich János 116 ft 52 krt, Fáy András 66 ft 3 krt, Rombauer Tivadar 23 ft 10 krt, László-Szűcs Jozefa 457 ft 52 krt, Arányi Lajos 47 ft 41 krt, ujabban 14 ft 22 krt, — ájtatos-szerzet 1388 ft 17 krt, Kálóssy József 59 ft 32 krt, Fuchs-Weber asszony 17 ft 56 krt, Bajzáth József 24 ft 50 krt, Fröhlich-Weber Friderika 465 forint 45 krt, Perlaky Sándor 166 ft 36 krt, Eckstein Rudolf 147 ft 47 krt, Ritter Henriette 166 ft 36 krt, Kövesdy Jozefa 73 ft 12 krt, Stuller Ferencz 80 ft 12 krt, Fuchs Keresztély 203 ft 30 krt, Szemerényi Károly 101 ft 26 krt, öz. Halassy Ignác 876 ft 45 krt, Earnary Ferencz 50 ft, Katona Lajos 89 ft 32 krt, Balás Ágoston 175 ft 43 krt, Lieder Frigyes 103 ft 40 krt, Kaeskovics Lajos 151 ft 58 krt, Orzovenszky Károly 69 ft 21 krt, Müller János 262 ft 12 krt, ugyanaz 36 ft 10 krt, Székács és Vörös Julia 269 ft 6 krt, Schaeffer János 154 ft, Hajós József 165 ft 57 krt, Krausze Lipót 180 ft 30 krt, Schütze Tivadar 10 ft, Keller Sándor 94 ft 38 krt, Pollak Karolin 114 ft 37 krt, Miske György 73 ft, 6 krt, koltári Horváth 211 ft 10 krt, Illés Adám 54 ft 58 krt, Selényi Antal 95 ft 54 krt, Szigligeti Ede 34 ft 29 krt, Steinitzer Farkas 35 ft

25 krt, Zsembery László 194 ft 7 krt, Zsembery Zsuzsanna 163 ft 45 krt, Horváth Mihály prépost 179 ft 59 krt, Bathányi Lajos 657 ft 20 krt.

Összesen a' fenirt napig Budapesten beszolgáltatott ajándokul 45,805 ft 32³/₄ krt, kölcsönként pedig 60,980 29 kr. —

Ezeket kivül Győr város részéről küldetett készpénz-5944 ft 33 kr—és egy ezüst készület; de a' kisérő levélből ki nem tetszvé az, mennyi ebből kölcsön 's mennyi ajándok? az egész küldemény ideiglenesen letétképvételbe vételbe. Kelt Budapesten június 5én 1848. — Stuller Ferencz miniszteri titkár.

Minthogy az apró váltópénz utáni kérdezősködések igen gyakoriak, — ezennel közhirül adatik, hogy a' pesti harminczad-hivatalnál conventiós réz krajczárok beváltás úján megszerezhetők. — Budán, 1848ki május 27én.

A' pénzügyi miniszter Gáspár József só-hivatali gyakornokot aradi irnoknak nevezé ki.

Az ország. közös nagy ügyei, 's a' pénzügyi miniszternek hosszas betegeskedése alatt halmazra gyült egyéb teendői idejének minden percét igénybe vevén, kényszerül kijelenteni, mikép a' rögtöni intézkedést igénylő ügyek háttérbeszorítása nélkül nem teheti, hogy hivat. órái nagyobb részét személyes értekezésekkel töltse el; minélfogva tudatja az illetőkkel, hogy mind hivatalos, mind magán-ügyekben, hetenként csupán kétszer értekezhetni vele személyesen, u. m. esütörtökön és vasárnap délelőtti 10 órától délutáni 1 óráig, Budán a' várbán hivatalos szobájában. — Azoknak, kik írásban kívánják ohajtásait előadni, a' miniszteri titkarnoki hivatal naponta reggeli 9 órától délutáni 2 óráig nyitva állván.

Kelt Budapesten 1848ki június 6án.

A' pénzügyi miniszter megbiztából Rákóczy János, p. ü. m. titkarnok.

Értesítés. Az eddig Pesten szabadsajtó-utczai Horváth-házban volt hadügyminiszteri titkarnoki hivatal, f. e. június 6án Budára a' várba a' főhadikormány új épületébe költözvén át, ezennel a' hivatalos levelezések és beadványok is ott lesznek elfogadandók. K o r p o n a y, hadügyminiszteri titkarnok.

Az igazságügyi minisztériumtól.

I. Ó fősége, a' nádor. kir. helytartó, az igazságügyi miniszter előterjesztésére Zsoldos Ignácot, a' váltófel-törvényszék közbiráját ugyanazon törvényszéknél alelnökké, Hügyész Pál kir. tábla biráját a' sopronyi elsőbíró-ságu törvényszéknél elnökké, Lipthay Antalk. táblai praelatust a' hétszemélyes tábla közbirájává, Nagy Istvánt és Zsivora Györgyöt a' hétszemélyes táblánál váltói előadókká 's ugyanazon tábla közbirájává, Lé v a y Sándor és Máriássy Gábor egri kanonokokat a' királyi tábla praelatusaivá; A b o n y i Istvánt, A s z t a l o s Pált, B e r c s e y Lajost 's G e l l é n Józsefet a' kir. tábla közbirájává 's az utóbbit ugyanott urbéri előadóvá, O r d ó d y Flóriánt és C s e r n e e z k y Józsefet a' pesti első bír. váltótörvényszék közbiráit, az ugyanitteni felváltótörvényszék közbirájává nevezte ki.

II. Ó fősége, a' nádor. kir. helytartó, az igazságügyi miniszter előterjesztésére, Lang Károlyt és P o p o v i c s S i m o n t az igazságügyi minisztériumnál titkarnokokká nevezte ki. —

Az ujlag alakult magyar-nevelési társaság működése (rövid kivonatban.)

Hazánk szabadságának fölvirultával Ney Ferencz föl-szólítására új életet nyert a' már enyészethez közel állott Nevelési-társaság is. Martius 25kén tartá ujon alakuló gyűlését, melly időtől hat gyűlésben folytatta működését szépszámu közönség jelenlétében.

Az alakuló gyűlésben Ney Ferencznek a' társaság föl-ébrésztéseért köszönet szavaztatván ideiglenes elnökül ő választott meg, jegyzőül L á z á r Mihály, pénztárnokul M u t s c h e n b a c h e r Alajos, könyvtárnokká H a n á k János, ideiglenes választványi tagokká Ney Ferencz, Peregrini Elek, Kanya Pál, Tavasy Lajos, Mutschenbacher Alajos, 's Hanák lónék megválasztva, kik a' társaság alapvonalainak elkészítésére is megbizattak.

Második ülésben bemutatá a' választvány a' társaság alapszabályait, mellyek némi változtatással helyben hagyatván kinyomatni rendeltettek. Tartalmok következő:

1 §. C z é l j a : a' nevelési közügyet mind saját körében, mind hazaszerte erkölcsi 's tudományos szempontból előmozdítani.

2 §. Négy működési módot jelelt ki: a) önkörébeni eszmecserét, és értekezést, — tehát önképezést, — b) irodalmi működést c) nyilvános fölolvásokat, d) írásbeli közle-

kedést a' haza minden részeiben levő nevelési ügybarátokkal. 3 §. A' gyűlések, mellyek részint köztanácskozásiak, részint szakiai, nyilvánosak.

4 §. Gyűlések havonként kétszer, az elnöknek előleges tudósítása után tartatnak, ezeken kívül rendkívüli esetekben az elnöknek joga van gyűlést tarthatni.

5 §. Tisztviselőket tekintetnek, kik a' társaság anyagi létét kezelik, u. m. elnök, jegyző, könyvtárnok, pénztárnok 's hat választványi tag, kik évenként választatnak.

6 §. A' tagok egyenlők.

7 §. A' társaság költségeinek fedezésére minden tag évenként két ezüst forintot fizet.

8 §. Bármely adomány hálás köszönettel vétetik, 's azokról nyilvános számadás adatik.

A' harmadik gyűlés határozata szerint, a' beirott tagokon kívül, a' nevelésügy egyéb barátai is meghivandók. A' társaság működésének közlésére pedig valamely hírlap föl-fog kéretni rovat-nyitásra.

A' negyedik gyűlés pályakérdést tűzött ki illy föl-adattal: „Adassanak elő röviden a' forradalmi események fővonalai politica-moralis szempontból, 's az ezekből fejlődött népjogok különös tekintettel hazánkra — ismértesse meg a' néptanítók polgári nagy kötelességeikkel, mellyek betöltése által — mint természetes tanácsadóji a' népnek — általalukunk békés eszközésére nagy szolgálatot tehetnek a' hazának. — E' tekintetből terjesztessenek elő azon kötelességek, mellyek a' néptanítókat a' nép irányában különöbben illetik, 's a' módok, mellyek szerint e' hivatásuknak megfelehetnek. Továbbá iskoláikra vonatkozólag szólítsanak fel a' néptanítók a' kor-igényelte reformokra, 's e' tekintetben a' nevelési társasághoz csatlakozásra.“

Az ötödik gyűlésnek bemutatá az elnök a' kizűzött pályakérdésre érkezett egyetlen művet „Adtál isten szabadságot, adj hozzá értelmet is“ jeligével, melly a' bírálóknak szonnal át is adatott. — A' társaság évfordulati napjúl martius 15ke határozatott, mert ennek köszöni társaságunk is eletek új felderültét. — Továbbá felszólítás rendeltetett intézteni a' vidéki tanítók és nevelőkhöz, a' pestihez hasonló nevelési társaságok alakítása tárgyában, felfognak kéretni arra is, hogy társulataikat a' központival kölcsönös érintkezésbe tenni sziveskedjenek, mellynek érdekessé tétele iránt társaság eszközökről gondoskodni el nem mulasztandja. — Nehogy a' gyűlések meddő vitaközlésekben czélt téveszsenek, ezentul minden gyűlés a' legközelebb következő gyűlésnek tárgyaul szakkérdéseket tűzend ki: Ig y e' gyűlésből következő kérdések tűzettek ki vitaközlés tárgyaul:

1. Melly érdekek ösztönözhetik a' már létező, vagy netán keletkezendő vidéki társulatokat a' központihoz csatlakozásra? —

2. Mikép lehetne a' kisedovást az elemi tanodákkal egy tanítónak vezérlése alatt összeolvasztani?

3. Mikép kell intézni a' nevelést, hogy a' gyermek is megszokja a' nemzet érdekében engedelmeskedni, és annak érdeke ellen nem engedelmeskedni?

4. Mi teendő a' nevelők mind eddig megtagadott jogi állásának kivására, ?

A' hatodik gyűlésben a' pályamunka bírálására megbizott tagok adák elő bírálói nézeteiket, szerintök a' munka kizűzött czéljának teljesen megfelelé 's mint illyen kinyomatni határozatott. Szerzője Németi Imre, ki hogy a' társaság ujrokonzélu munka kiadással használhasson népünknek, pályamunkájanyert jutalmát a' társaságnak ajándékozni sziveskedett. Hazafini áldozata éljen, 's köszönettel fogadtott. Ez a' társaság eddigi rövid működése. Hogy többet nem tett, az nem az ó akarátán mult, hanem okozta az események hullám-rohama, melly a' nevelésügy annyira fontos, de zajtalan érdeklőzt, legtöbbek figyelmét a' politika terére ragadta 's okozta a' társaság erejének parányisága, mellyel a' legtisztább akarat 's buzgalom mellett is csak lépegetve haladha nagy czéljai felé.

Pesten, június 8kán 1848.

Bánati Károly

a' nev. társ. helyettes jegyzője.

A' szabók és asztalosok tegnapelőtt lázadásban voltak en miniatúr, kívánták: hogy a' sok külföldi — náluknál jobban fizetett legénység tiltassék ki a' hazából. Estve demonstratió végelt megjelentek az indóháznál, hengermalomnál, 's a' lánchídnál. De sikerülvén őket capacitálni, a' schneider revolutio jobb siker reménye fejében eloszlott. — Ezen emberek maguk sem tudják, hogy ok az illy-moszká emissariuskok nyomoru eszközül használtatnak fel.

Vidékimozgalmak.

Turóc megye. Hozzánk is elérkezett a' lázitók eleni statarium; azonban május 23kán, midőn szent Mártonba számosabban összejövének, nem csekély bámulattal kérdezők

egymást a tartandó gyülekezeti alakjáról vagyis jobban mondva nevérol; mert jó vagy rossz értelemből, egyik járásban az alispáni levélkövetkeztében bizottsági gyűlés hirdettétvén, más szolgabírók ellenben csupán az alispán által kijelölt egyedeket híván meg, némelyek pedig magokat közvetlen alispánilag meghivatottaknak mondván, csak miután a megyei teremben összejöttünk és a statáriumi rendelet fölolvastattat, kérdés támadván a gyülekezeti neve 's hatásköre iránt, azt egyszerű tanácskozányunk nevezte el és a fölolvastott rendeletre véleményünket csak conversationalis módorban jelentettük ki. A többség azon véleményben vala, hogy e megye már statáriumi hatósággal 's bírósággal lévén ellátva, miután ezen rendelet csak a statariális hatáskör kiterjesztése, ez okból elégséges, ha a rendelet másolata a bíróságnak kiadatik 's egyszersmind az egész megyében szokott módon közhírré tétetik. Különös, hogy ez alkalommal is kellett a tót elemnek vi vocis nyilványulni, holott arra épen szükség nem volt, mert kimondatott, hogy semmi közde csak magánytanácskozás lévén, kiki ugy szólhat mint akar, de más beszédjének magyarázását szinte nem követelheti. Nem csekély álméltal hallók Liebhárd megyei mérnök nyilatkozását mellyszerint a statarium szükségét kétségbe vonni látszott; mire nyomban némelyek részéről megjegyeztetett, hogy ő is egyike az izgatóknak, ki e minőségben május Sankitűnőleg szerepelt; sőt Lehoczy Pál nyilván kijelenté, hogy szent szószekekről izgató beszédek tartatnak, lázító proclamatiók keringnek és nemzeti rózsák helyett kétszínűek viseltetnek. Kiki azt hitte, vagy legalább méltán várhatta, hogy ilyenmü 's közhelyen történt fellődözés, azt, mit a törvény 's a miniszteriumi parancsok rendelnek, előidézendi; de ez elhangzott. — (Ez ösztön volt akkor előfizetésre)

A nemzeti őrsereg megyénkben már őszzeiratott és száma körülbelül 3000-re megy. Iránta nagy lelkesedés nincs, mert népünk jobban szokott az ekelforgatáshoz 's a kereskedési ide 's tova barangoláshoz 's ez utoni kenyérkereséshez, mint a fegyverviseléshez.

Mező Dániel versei mindazoknál tetszést nyertek, kik hazájok 's uralkodójokhoz egyaránt híven ragaszkodnak; ha kinek pedig annak ellentéti versei jobban tetszenek, nincs egyéb megjegyezni valóm, csak hogy: pictoribus atque poetis quidlibet audendi semper fuit quae potestas, et de gustibus non est disputandum!

A különféle hírlapok száma naponkint szaporodik, de mi vidékiek kíváncsiak vagyunk tudni: szaporodik e aránylag az olvasók száma is? sőt miután nyilvánosság korszakában élünk, nem ártana, legalább a statisztikai adatok szaporítása tekintetéből, ha minden hírlap-szerkesztőség előfizetői számát híven bevallaná. Ez néhány év előtt megkísérletett, de nagy zajra szolgált alkalmul, pedig emlékezem hogy a 'tíkok korában a Magyar kurír még az előfizetők neveit is közhírré tette. —

Julius 2kán tartandó or. gyűlés híre hozzánk is eljutott már, a követjelöltségi combinatiók sokféleké, 's mivel utasítás nem fog adni, annál több a követelés, mi egy követőtől, mint okvetetlenül keresztül viendő ügy, conditio sine qua nonképen váratik. A tót elembeliek nyilván mondják, hogy sokan csak olyanra szavaznak, ki magát a tót nyelv előmozdítására lekötölezi, de azt figyelemre sem veszik, hogy ez által magát a követ depopularisálhatja, 's hogy e megyének sokkal fontos és minden lakosának kenyeret adó, következőleg életkérdésű érdekei háttérbe jönnek. Ámde olyak, kik sem nem szántanak, sem nem vetnek, sem nem kereskednek 's kiknek esztendői jövedelmük mégis biztosítva van, azzal nem sokat gondolkodnak; pedig legalább megemlékezhetnének, hogy a hajdan tartott híres vallási vitatkozások semmi jót nem szültek, 's még nagyobb szakadásokat idéztek elő, 's most a nyelvészeti viták utópiákat alkotni szinte nem fognak. — Május 27én bizottsági gyűlés tartatik, miről majd közelebb. —

Eger, június 2ára volt a legközelebb tartott bizottsági ülésben kitűzve a megyénkben időközben megüresült megyei hivataloknak ideiglenes választás utáni betöltése, melly napra szép számmal gyűltünk egybe, nemcsak bizottsági tagok, hanem más polgártársak is. A gyűlést igen kedvelt alispánunk Blaskovics Gyula üdvözlő beszéddel nyitotta meg, melly után néhány a belügyérségtől érkező sürgetes levél felolvastatván a tisztválasztás megkezdett, és pedig legelsőbb is az 1ső alispáni hivatalra, mielőtt azonban ez betöltetnék, választást vezérlő elnökre van szükség, mire is legidősb főszolgabíránk Okolicsányi Gusztáv kiáltott ki, ki is a választásnak előterjeszté, mikép az 1848dik 5dik t. czikk 30ki §-ában az foglaltatik: hogyha a választásra kijelölt egyede közül többen kiáltván — szavazást 10 tag kívánna, azonnal szavazásra kell bocsátani a választást, azért ha illy eset fordulna elő, kívánna e t. czikk értelmében a bizottsági tagok szavazni? mire igen szó hangzott, ezután egy sziv és érzelemből eredt szavakkal az 1ső alispáni hivatalra Blaskovics névtől hangzott a terem, mire az elnök örömteli szav-

akkal jelenté ki Blaskovics Gyulát első alispánnak, 2od alispánnak hasonló felkiáltással Puky Miklós lón megválasztva, kik is az esküt azonnal letették, ezután 1ső alispánunk vette át az elnökséget 's a választás folytatott, főjegyzőnk lett szinte felkiáltással derék volt országgyűlési követünk Schné László, 1ső aljegyző főczimmel: Luby István, 2od aljegyző miután megválasztott jules 2od követünk Radics Miklós, ezen hivatalt gyengélkedő egészsége miatt el nem vállalhatván szavazattöbbséggel Erdély József választott, a pénztárnokságot Kovács Ferencz aljegyző letette, ezt azonban szives bizalom-nyilványítás után újra elvállalta, árva választványi jegyző felkiáltással Majzik Bódog lett.

A' tiszajárásban főszolgabíró lett szavazás utján 'Soldos Imre eddigi alszolgabíró, Szombathelyi János alszolgabíró hivatala további viseléséről lemondott, hivatalát azonban az iránta mutakkozó ragaszkodás következtében tovább is folytatni késznek nyilatkozott, ekként az ürességben volt két alszolgabírói hivatalra Kürthy Ferencz és Nagyfejeő Mátyás rendszerinti esküttek választattak, az ezek által megüresült eskütti hivatalokra pedig Veresmarty Endre és Sanka Lajos választattak.

A' tarna járásban megüresült 3 alszolgabírói hivatalra Almásy Sándor, Molnár Lajos és Biró Adalbert választattak meg; a kéteskütségre pedig szavazattöbbséggel Rakovszky Károly és Fejér József.

A' gyöngyösi járásbeli alszolgabíróságra Kürthy Károly eskütti választott, az ugyanott hiányzó két eskütti hivatalra szavazattöbbséggel Kürthy Antal és Pethő Imre. A' tiszai járásbeli esendbizottságra Pethes János eskütti czimmel. A' felsőbb helyen is megállapított rendszeres két uti biztosi új állomásra: Csiky Károly és Königh Károly, a' tiszti első alügyési hivatalra végre Liposey Péter felkiáltással, tiszteletbeli jegyzőkné megválasztattak: Hanák Sándor és Axman Ferencz, tisz. alügyészeknek: Csernyus Adolf, Fejér Zsig., Liposey József és Ledek István, tisz. alszolgabírónak: Hanisz Alajos; tisz. eskütteknek: Ürmény Lajos, Imrey György, Császár József és Kulcsár Pál, tisz. főorvosnak Karácsonyi János, tisz. seborvosnak Vurumpek Károly. Junius 3kán az új tiszviselők közül a' jelen voltak szokott hivatali esküjüket letették, melly alkalommal tarna járási megválasztott egyik alszolgabíró Molnár Lajos házi körülményeinél fogva hivataláról lemondott, 's helyette alszolgabírónak Majzik Viktor választott egyhangulag meg, ennek helyébe pedig r. esküttek Imrey György. A' bizottsági ülés még folytatni fog néhány napig, beadá ugyanacsak 1ső alispán ur az eskütszéki képességgel bírók őszzeírását, ugy a' kövvaldók és törvényeségi tagok névsorát, mellyek is helybenhagyattak. 20án csakugyan újabb szóvita után is Pestre megye Heves megye bizalmat demonstrálni a' független magyar miniszterségnek, mint indítványzó megye következtetéségnél fogva, ha maga leend is minden megyék közül Pesten, eddig tudunkra csak Szeged város fog ez ügyben oda járulni, a' többi aligha el nem marad, hiedelmünk szerint az országgyűlésig, mi már küszöbön áll; mert igen sok a' teendője minden megyének; nem hogy bizalmat demonstrálni menjen Pestre, ugy is annak legjobb módja 's helye leend az országgyűlés alatt, 's mi teljesen remélljük annak el nem maradását.

A r a d v á r o s á b a n a' tisztkar következően alakult f. eszt. május 26kán:

Polgármester: Török Gábor aradmegyei első alispán; bíró: Pullio Konstantin eddigi első aljegyző; kapitány: Scheinert Ferdinánd váltóügyvéd; tanácsnokok: Hajka Döme eddigi levéltárnok, Vranovics János eddigi kultnácsi jegyző, Szekulics János eddigi pörtárnok, Mayer Imre h. ügyvéd, Blaskovics Imre eddigi másodkapitány, Petrilla Pál ügyvéd, Petrovics János eddigi tisz. jegyző; főjegyző: Kopesányi Kristóf eddigi másod aljegyző; aljegyzők: Simon Ignác váltóügyvéd, Prohászka Ferencz eddigi igató; főügyész: Klein József és alügyész Brankovics Balázs eddigi tisz. bel. alügyész; másodkapitány: Ebessalvay Döme eddigi kapitányi irnok; levéltárnok: ifj. Nagy János h. ügyvéd; földbíró: Domján Antal, ki eddig is az volt; számvévo: Deák Alajos eddigi számvévo segéd; főorvos: Munkácsy Miklós eddigi megyekórházi igazgató; sebész: Klein Ferencz, ki eddig is volt; mérnök: Herr Ádám, ki eddig is volt. (N.)

S z a k o l c z á n a' tisztújítás május 19én történt meg. Polgármester: Koreszky József; bíró: Szmazsenka Ferdinánd; tanácsnokok: Kubovich Antal, Drabek Pál, Tomecsek József, Mihálik János, Hütner K., Král L. — Az egész tisztkar magyar szellemű.

K a s s a, június 4kén. A' tisztújítás mult hó 29én véve kezdetét, az eddig megválasztott tisztviselők névsora következő: polgármester lett gróf Devsewffy Ferencz. Bíró lett Rimanóczy Ferencz; főkapitány: Pap József; tanácsnokok: Aranyosi János, Baranyai István, Kloczkó János, Tomka Miklós, Várjon Gábor, Czító Dániel, Török Sámuel, Szászi Ignác, Dobai La-

jos, Polinszky Alajos; főjegyzők: 1ső Szojka Sándor; 2dik Fekete János; aljegyzők: 1ső Mesko Sándor, 2ik Horváth Vincze; alkapitány: Gönczi József; főügyészek: 1ső Szécsei Imre, 2ik Török József; számvévo: Aiczinger József; főorvosok: 1ső Sihalcsy Frigyes; 2dik Volni István; sebész: Lukacsics Antal.

Horvátországból küldöttség volt Innsbruckban, 's ő felsége — mikint hitelesen értesítve vagyunk — ekkép méltóztatott válaszolni a' küldöttség kérelmezésére: „Örömmel veszem a' hűségnek és ragaszkodásnak általatok nyilványított érzelmeit; mi az ideiglenes alkotványt illeti, mellyet kértek: miután a' magyar korona alatt „egyesült tartományok kormányzásának egységét a' legközelebbi országgyűlésen alkotott törvények értelmében határozottan főtartani akarom, 's ennek folytán a' horvátországi bännak a' kellő utasításokat már kiadtam, ebbeli kérelmeket meg nem adhatom;“ hogy mégis a' Horvátországban ez időszert elterjedt nyugtalanságokat minélelőbb eloszlatthassam, a' bánt magam elibe rendeltem. További rendeleteimet a' maga utján rövid időn tudatom veletek.

A' turopoliaiak maj. 29kén tarták meg tisztválasztásukat. Grófnak Jozipovics István, algróffá Modics Albert (az eddigi) mint szinte kapitánnyá is az eddigi Spissics Károly választott.

Kolozsvár. Május 31én a' kolozsvári polgárság Perényi Zsigmondnál, a' nagy Magyarország felelős ministeriuma küldötténél tiszteledett.

A' mentet déli 12 órakor vala.

Szép volt látni a' hódoló néptengert, melly nemzeti lobogója alatt, mintha a' szabadság hajójának vitorláit lettek volna, saját ministeriuma küldötténél tiszteledett.

Szónokolt Gyulai Pál.

Az országnak, melly történetkönyve utolsó lapját a' világon legdicőségesebben irta meg, az unio iránt érzelmeit tolmácsolá.

És Perényi ennek hasznait akarta válaszában megmutatni. Most kezdődik, ugy mond, a' nemzet függetlensége, mi eddig álom volt, most valósággá lesz.

Május 30án. Egy biztralizitót megint a' nép maga adottkézbe. —

Mintegy 2000 ottani és vidéki elámitott ember, az unio által mindenkit veszélyeztetve híven, elhatározá azt vérevel is meggátolni.

Két követet küldte Kolozsvárra, a' dolgok mibenlétéről meggyőződést szerezni.

Unio-utczában ók is a' tömeg közt valának, de Lemény szónoklatára a' hályog szemekről lehullt.

Mennyire bámultak, hogy az unio épen ellentéte annak, mit ókrólá hittek.

Megtérésöknek bizonságát adandók, a' fenemlített követek azok egyikét, kik őket Abrudbányán bujtogatták, 's kit épen az utcán láttak meg, több polgár segélyével elfogták. —

T a p l o c z a. Máj. 23ról kelt levél szerint a' katonai gyalog parancsnokok igen alacsony dolgokat követtek el. Legfőként a' csiki gyalogosakkal elhittették, hogy a' primorok őket jobbágyokká akarják tenni, hogy a' császár az uniot nem akarja. Épen ezért a' kokárdások gyakori megtámadásoknak voltak kitéve. Elhiresztelék, hogy nem lesz unio, nem lesz országgyűlés. Két gyilkolási merény is történt, 's a' gyilkosok még is szabadon járnak. A' gyalog ezredes tegnap hirtelen elutazott, aligha nem Medgyesre, Rosenfelddel, vagy más elv-rokonával sugdosni.

Württemberg czimet viselő huszár katonánk Lembergben állomásozván, midőn a' hír hozzájuk hatott, hogy édes hazájok vészben forog, midőn tehát hadedzett vitéz fiaira szüksége van, — nehogy a' vész csakugyan megrohanja, összeszedék magukat, tiszteiket közbevevék, 's átjöttek édes hazájokba. Mármárosban megálltak, alavétek magukat az önként cselekvésből következő büntetésnek. — Mi hiszünk azonban, hogy a' hadikormány e' nemes honszeretet katonai dicsérettel fogja megbüntetni; különben a' legnemesebb erény lakolna.

Legfelsőbb engedelem következtében f. e. május havában következő névvaltoztatások történtek: Bloch testvérek: Ballagi; — Schmidt Endre, Kárpáti; — Lackenbacher Ferencz: Pataki; — Schreiner testvérek, Rényi; Rohrbach testvérek: Nádpataky; — Klein testvérek, Szerényi; — Varga Jozef és Julis, Bány; — Wolf Mihály, Bertalanfy; — Fogarasi Constantinus testvérek, Fogarasy; — Koch János, Szakácsy; — Schachter Manó, Szó bathy; — Gartner testvérek, Kókényesy; — Schratzenhaler Fe-

rencz, Völgyei; — Kohner Armin János, Papfy; — Hörtele János, Kemény; — Hofbauer János, Udvardy; — Böhm János, Cseh; — Mausberger Alajos, Egervári; — Roringer Imre, Nádas; — Nothnagel Mátás, Nyujtó; — Knapp Károly, Kálnay; — Offenbach Lajos, Csermelyi; — Löffler Jakab, Kanálosy; — Hammerschmidt testvérek, Hámori; — Schultheisz Zsigmond, Szegőffi; — Hetlinger Ferencz, Hetényi; — Fleischer János, Izmai; — Löwy Manó József, Lövényi; — daruvári Graff Károly, Graffay; — Ringenbach József, Vipatoky; — Rukmich János, Tolosy; — Pellet, Szivecsy; — Kornhoffer, Rozsváry; — Walz József, Hengery; — Rosenfeld, Rózsay; — Boskovitz Boskányi; — Breisach, Brezsányi; — Englits, Angyalffy; — Standhaft Ágoston és Jakab, Szilárdfi; — Schwarzmeyer, Fekete; — Kulterer, Murányi; — Mráz, Déry. —

KÜLFÖLD.

AUSZTRIA. Veronából, jun. 2áig terjedő tudósítások szerint Radeczky tábornak május 31kén Peschiera előtt volt, honnét a piemontiak gyorsan visszavonultak; e visszavonulásnál Károly Albert alighogy hadi foglyul nem esett; sergei minden irányban visszavonulnak. Két osztrák ezred sebes indulóban Brescia felé siet, hogy az ellen egészen bekerítessék. Radeczky tábornok a Castiglione, és Mantua közötti vonalon áll. —

SPANYOLORSZÁG. A 'Gazeta' május 25kei számában következő hivatalos jelentés olvasható: „a spanyol kormány a francia köztársaságot elismeri, s ennek következtében Leseps francia követtel hivatalos érintkezésbe lépett. Madridban a nyugtalanságok naponként megújulnak; s így elfogatások is naponként történnek. Jelenleg a pénzszorongás a kormányt s egyeseknek is legtöbb aggodalmat okozza. —

ANGLIA. John Mitchel, eskütszék elé állított sajtóvétségért, minthogy The united Irish man című lapjában fegyveres lázadásra a korona ellen, a királynő letételére, s egy irhoni republica-alakításra igatott. A sajtó honfiából alakított eskütszék kimondá reá a vétke s a büntető törvényszék bírái azonnal, a nem régen elfogadott koronabiztosítási törvény értelmében tizen négy esztendei deportációra ítélték. E barbár ítélet iszonyu benyomást tón a dubliniakra, de azért a városban zavar nem történt.

Május 27én a királynő születés-ünnepét tartá, az összes udvar, s a főbb státus hivatalnokok is jelen voltak; a porosz királyi herczeg szinte nem hiányzott, ki azonban másnap egészen váratlanul elhagyá a fővárost, de nem tudatott, utját minő irányban fogná folytatni. Az udvari ünnepély örömeit Sophie kir. hgnőnek jelentett halála lehangolta.

A zsidó-emancipáció billt ellenzé Wellington is, 2 érsék, és 16 püspök, általában a praelatusok közül csak öten szavaztak annak elfogadására.

FRANCZIAORSZÁG. A május 31kei nemzeti ülésben a nápolyi véresemények ügyébe interpellációk voltak szólnyegen. Durrieu kinyilatkoztatja: miként a nápolyi zavarok rögtönös megoldása ugy Franciaország, mint Italia érdekeire egyiránt szükséges. Rövid rajzátadá szónok ama kegyetlenkedéseknek, mellyek Nápolyban Ferdinánd király parancsára elkövetettek, mellyek az emberiség elleni bűnöknek bélyegeztettek.

Szónok ezen aljas merényt Ausztria és Anglia machinatioiná tulajdonítja; a nápolyi ellenforradalom közel kapcsolatban áll a bécsi ugyanaz napi ellenrevolúcióval; ezt tanulsítja a Lombardiába indított nápolyi sergeknek azonnali visszahívása, de melly parancsnak Pepe nem engedelmesskedett. Szónok kívánja előterjesztetni a francia ügyvivő, és ottani consulnak ez érdemben megküldött tudósításait, s egyszersemind jelentené ki a kormány, miként utasítá Baudin admirált, s minő irányt szabott ottani föllépésének. Bastide külügyminiszter közli mindazt, a mit Franciaország képvisellete ezen események körül tett. —

Az elnök egy nevezetes közlést jelent be: a figyelem nagy volt; a köztársaság főügyvéde törvényes vizsgálatot kér elrendeltetni Louis Blanc népképviselő ellen, a május 15kei izgatások miatt s egyszersemind a följelentetnek beborítottetését sürgeté. Ezen idézési javaslat alapítva van Bourbonöztetésére, s némelly tanuknak reá lett hivatalosaira. A vádlott hatalmas beszédben védelmezte magát; mire Cremieux igazságügyi miniszter a perbefogás szükségét mutogató, egyébiránt a gyűlés feladata meghatározni: ha vajjon a kívánat illőleg okadatulva van é? ugyanazért az ügyet bizottsághoz kívánja utasítani, miért is a kamara azonnal osztályába vonul, s e bizottságot kinevezi. Ezen indítvány nagy többséggel elfogadott, s a tagok bureaukba vonultak. — Egyébiránt ezen május 15kei porlekedésekre az Assemblée megjegyzi: miként azok törvényesen befejeztetni nem fognak, hanem mindaddig halasztatni, míg végre az alkotmány - kihirdetés határnapja elkövetkezőn ezen nagy ünnep tiszteletére minden politikai vétésre általános amnistia fog hirdettetni. — Flotte társa Blanquinak Bertoglie erélyes rendőrbiztos által május 30án szinte elfogadott, ugyane napon nöküldöttség járult esinos hölgyekből az igazságminiszter Cremieuxhez, hogy köszönetet szavazzanak a visszaállított házassági elválásokért.

A 30kai ülésben Rolland a bizottság jelentését olvasá fel: minél fogva fizetéses hivatalnokok állása a népképviselőséggel neg nem egyeztethető. A jelentés ennek nyomán indítványozza: miszerint a népképviselő, ha azzá lett megválasztásakor nem volt hivatalnok, az ülések ideje alatt, s egész az új választás megtörténteig semmi fizetéses hivatal el nem fogadhat. Innen kivételvék a miniszterek, az alstáustikárok, a rendőrfőnök, a párizsi maire, a nemzeti őrsereg főparancsnoka, s a párizsi főlebbező törvényszék főügyésze. Azonban ezen hivatalnokok sem huzhatják hivatalbeli fizetéseik mellett népképviselői napdíjakat; különben egy népképviselőnek sem szabad a számára utalványozott 25 frank napi díjról lemondani. A képviselők — különféle küldetésekkel bel- és külföldön a képviselőség ideje alatt megbizathatnak. —

A párizsi jog-és orvostanulók a bécsi egyetem küldöttei számára (Böhm és Bauer) népes lakomát rendeztek. Párizs falai közt jelenleg 46 ezer sorkatona tartózkodik.

Aldunai tartományok. Jassy május 26kán: Az osztrák közöns. újság az itteni ügyekről következő rövid ismertetést közöl: az itteni oroszok és pártfogók igen ziven vették az ausztriai horvát és szláv mozgalmakat, mellyeknek az orosz politika nem csupán nézője, hanem egyik tényezője s titkos részvevője is. Az ausztriai birodalom veszélye jóval nagyobbodott a föllébszett, s fölizgatott magyar-és erdélyi oláh nemzetiség által. Bizonyosan lehet állítani, miként az oláh nemzet egy felsőbb, mint alsóbb osztályai legkisebb rokonszenvvel sem viseltetnek a németek iránt, sőt inkább ócsárlás és idegenkedéssel. A bojárok általában Franciaország vagy az oroszok részire foglaltatvák le; a nép pedig, mellynek szíven sokkal jobban fekszik a vallás, mint a nemzetiség, nyersségében is az oroszokkal rokon, s vele tart, s a németeket, nevezetesen az Oroszországból ezeltől 3 évvel oda telepedtetek nemcsak idegenekül tekintik, hanem mint eretnekeket gyűlölik, és megvetik. Az erdélyi oláhok ellenben csatlakozzanak Erdélyben a szászokhoz, de csak azért, hogy az erdélyi magyarok könnyebben magokra maradjanak; mihelyt pedig a szlávok Magyarországon a magyarokon átrohantak, az erdélyi, magyar és bánáti oláhok az itteni csapatok segítségével Oláhország és Moldvával egyesüljenek, és a régi római Dáciát a Tiszáig visszaállítsák. Mi legyen akkor a szászokból? ez aztán az ó gondjok. — Ezekből következik, hogy a cél: Magyar- és Erdélyországban a német elemet, sőt magukat a magyarokat is szákmányul vetni a szlávoknak és oláhoknak, s hogy a szláv népfajok kegyelése által a monarchia belsejében irtó népháboru idézzessék elő. Föltűnik azon fájdalmas meggyőződés, hogy a magyar nemzetiség véres sirján össze fog omlani az ausztriai monarchia, tönkre fog jutni Magyarhonban és Erdélyben a német elem, s egy hatalmas szláv birodalom állani elő; a Duna torkolatát és fekete tengert pedig Németország előtt római dák birodalom zárandja el. A csinos mivel Bécs elpusztult utcáin tá fog nőni, nem mivel Pesten nemzeti magyar kormány alakult, hanem mivel a szláv birodalom alkalmasb központján egymás szláv főváros emelkedendik. Ideje azért, hogy a németek sietve egyesüljenek a magyarokkal a szlávok és oláhok ellen, ha ezek gyűlöletében saját sirjokat megásni nem akarják.

68ik szám.

Hirdetvény.

Me lyszerint az álladalmi hradek és lykavai uradalmak igazgatósága részéről közhírré tétetik: hogy ezen uradalmakhoz tartozó alább megjegyzett haszonvételek, és pedig

A) a hradeki uradalomban Liptó-Ujvárott a tisztartó hivatal iróteremében f. 1848d. eszt. novemb. 1től kezdve, 5 egymásután következő esztre ugyan e folyó 1848. évi június 19. (tizenkilencedik) napján tartandó közárverés után:

- 1) a hradeki Mravnik nevezetű koresma mézsárszékkel együtt - - - 50 pft.
2) a hradeki Podjatzkova nevezetű koresma mézsárszékkel együtt - - - 32 pft.
3) a piaczi csapszék - - - 26 pft.
4) a fekete-vági koresma mézsárszékkel együtt - - - 40 pft.
5) a vichodnai koresma mézsárszékkel együtt - - - 70 pft.
6) a verbicz-hustaki koresma mézsárszékkel együtt - - - 80 pft.
7) a hibbei koresma mézsárszékkel együtt - - - 60 pft.
8) a szihottyi koresma mézsárszékkel együtt - - - 30 pft.

- 9) a postin-illyanoi koresma mézsárszékkel együtt - - - 30 pft.
10) a dovalloi koresma mézsárszékkel együtt - - - 50 pft.
11) a kokavai koresma mézsárszékkel együtt - - - 50 pft.
12) a teplicskai koresma mézsárszékkel együtt - - - 100 pft.
13) verbicz-hustaki husmérési jog - 5 pft.
14) verbiczei husmérési jog - 5 pft.
15) verbiczei Vág vízbeni halászat - 4 pft.
B) a lykavai uradalomban pedig a rózsahegy sz. Zófia kastély tisztartói hivatal iróteremében 1848. eszt. június 26án (huszonhatodikán) tartandó árverés után f. 1848. novemb. 1től számítandó 4 esztendőre:
1) szokolai koresma mézsárszékkel 50 pft.
2) jubochnai koresma mézsárszékkel 65 -
3) ó-szadai koresma mézsárszékkel 35 pft.
frtbul álló bánatpénz előrei letétele mellett, haszonbérbe adani fognak. A béren kívánók, a fennevezett helyen és napokon, a fentebb kitett mennyiségű bánatpénzzel ellátva, jelenjenek meg. Az árverési föltételek, a hradeki uradalmi igazgatósági irodában megtekinthetők.
H r a d e k e n, m á j u s 1 0 é n 1 8 4 8. 2-3

Hirdetvény.

Melly szerint az álladalmi hradek és lykavai uradalmi igazgatóság részéről közhírré tétetik: hogy a lykavai uradalomhoz tartozó Rózsahegyi serfőző- és pályinkaház megkivántató felszereléssel együtt, és mellette levő félholdnyi kert s 12 1/2 holdnyi rétek és szántóföldek, f. e. június 26k (huszonhatodik) napján 1848iki no-

vember 1től kezdve 4 egymásután következő esztendőre, a rózsahegy sz. Zófia kastély tisztartói hivatal iróteremében tartandó árverés után haszonbérbe fog adatni. Mhez képest minden vállalkozni szándékozók 120 pft bánatpénzzel ellátva, a fenkitett helyre és időre meghívotnak. — 2-3

É R T E S Í T Ő.

1848.

Hirdetvény.

Felsőbb jóváhagyásból közhírré tétetik, hogy folyó eszt. június 30kán (harminczadikán) Tarczalon a kir. tisztartói laknál tartandó nyil-

ványos árverés alkalmával 1847ik évi tokaji uradalmi termésű 97 hordó közönséges, és két hordó négy puttonnos mászlásbor, készpénz befizetés mellett el fog adatni. Kelt Diósgyőrön, május hó 12én 1848. 2-3

Gözhajózási jelentés.

Alulirt főügyvivőség tisztelettel jelenti, hogy a Szolnok és Tokaj közt járó gözhajók következő állomásokat:

- Tiszabó
Rof
Tisza-Abád
Tisza-Füred
Csege
Tisza-Keszi
Kenéz
Eszlár

mind föl mind lementi utjokban érintik.

Pest, június 1jén 1848.

A cs. kir. szabadútleku első dunagözhajózási társaság főügyvivősége. 3-3

Uj népkönyv! „a jó házigazda“

Népszámára életszabályul, és a békés uton kivívt jogegyenlőség, testvériség, sajtó és alkotmányos szabadság emlékeül írta s kiadta

Májor István,

esztergami tanár, 1848. Ára egy szines borítékba fűzött példánynak csak 4kr. pp. Sr. IV. 40. l.

Kapható Pesten, Emich Gusztávnál, Esztergamban a szerzőnél. 3-3

Árverési hirdetvény.

Az ó-budai kincstári igazgatóság részéről eszennel közhírré tétetik: hogy f. eszt. június 27én (huszonhetedikén) Budaörsön következő mennyiségű birkák többet igérés után kőzpénzletés mellett árvereztetnek:

- 1) öreganyák ellésre még alkalmasak 236.
2) két évesek - - - 11 2-3

- 3) egy évesek - - - 100
4) bagatásra való kosok: 2 évesek és öregebbek - - - 124
5) ürök öregebbek - - - 7
6) 2 évesek - - - 230
7) 1 évesek - - - 278
8) ideiek - - - 305

Összesen 1295

A Magyar Nevelési-társaság, folyó hó 15kén délutáni 5 órakor az iparegyesület teremében tisztválasztó gyűlést tartand, mellyre a tagok megjelenni kéretnek. Pesten, június 9kén 1848. Bánati Károly, helyettes jegyző.

Népbárátja

című néplapra előfizetni minden postahivatalnál, Budapestén Emich Gusztávnál. Előfizetési ára félre helyben és postán ötfuzas. A „Népbárátja“ szerkesztősége. 1-3

A kiadó tulajd. april 18kai betegeskedése óta szerkeszti Királyi Pál. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűvel uri-utca, 453. szám.